Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҺА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыныҥы 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОНААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 137 (5648) | 1981 сыл, Сэтиннии 17 күнэ ОПТУОРУННЬУН | Сыаната 2 харчы

Сиртэн—үрдүк үүнүүнү!

СААСКЫ, САЙЫҤҤЫ ҮЛЭЛЭРГЭ ЭРДЭТТЭН БЭЛЭМНЭНИЭХХЭ

Амма оройуонун механизатордарын, инженериэй-техническэй үлэһитиэрин СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ ЭБЭҺЭЭТЭЛИСТИБЭЛЭРЭ

Биһиги, Амма оройуонун тыатын хаһаайыстыбатын механизатордара, тыа хаһаайыстыбатын техникатын өрөмүөнүүр рабочайдара, инженериэй-техническэй үлэһиттэрэ. ССКП XXVI съезтин ууруохтарын олохтоох киллэриигэ ССРС уонна Саха АССР тэриллибиттэрэ 60 сыллара, Саха сирэ Россияны ытта холбоспута 350 сыла туолуулларын достойнайдык көрсөр түһүгэр маннык үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэни ылынабыт:

— 1981 сыл IV кварталын былаанын тракторлары уонна автомобиллары өрөмүөнньэһиигэ ахсыныы 25 күнүгэр, 1982 сыл I кварталын былаанын—кулун тутар 25 күнүгэр, II кварталын былаанын—бэс ыйын 20 күнүгэр толоруохпут;

— сааскы ыныы үлэлэрэ саҕаланыылларытыгар 88 тракторы өрөмүөнүүхпүт, ити сыллааҕы былаан 88 бырыһыанынан тэҥнэһиэҕэ. Ыам ыйын 1 күнүгэр диэри ыһыыга уонна от хомуурга үлэлиахтээх технигы олоччутун бөлөм линейкатыгар туруоруохпут;

— бэс ыйын 1 күнүгэр диэри бурдугу уонна хортуоппуйу хомуйар комбайннары, бүрдүк токтарын оборудованиелларын, сиэмэ ыраастыыр машиналары өрөмүөннэн бүтэриэхпит. Муус устар 10 күнүгэр диэри хонуу сааскы уонна сайыҥҥы үлэлэригэр туттуллар матыыбыйаллары миэстэтигэр тириэрдиэхпит;

— хас совхоз ахсын технигы хараҕарга аналлаах сарайдары тутуохпут. «Амма» сойхозка бетоннаммыт площадканы оҥоруохпут. Хаһаайыстыба ахсын хонуу сааскы уонна сайыҥҥы үлэлэригэр туттуллар технигы өрөмүөннэһиҥнигэ анал звенолары тэрийиэхпит;

— совхозтары саллаас чаастарынан хаччыйыыны туспарыахпыт. «Госкомсельхозтехника» оройуоннааҕы холбоһуҥнар атастаһыыга анаан трактор 10 мотуора, автомобиль 10 мотуора, комбайн 5 мотуора, МТЗ-80 трактор уонна комбайн скороһы киллэрэр биэстии коробкалара, трактор 10 каретката баар буолалларын хаччыйыахпыт. Өрөмүөннэммит технигы көмиссиянан тутуулуу тэриллиэхпит, хаачыстыба уонна гарантия талонун биэриини олохтуохпут;

— 1982 сылга 1981 сыллааҕыттааҕар биир условнай трактор оҥорон таһаарыытын 3, биир автомашина оҥорон таһаарыытын 5 бырыһыанынан үрдэтиэхпит. Өрөмүөнгэ уонна техническэй көрүүгэ оскуоту 3 бырыһыанынан аччатыахпыт. Дизельнэй уматык 3, бензин 2 бырыһыанын көмчилиэхпит. Технигы сабыылаах ньыманан заправкалааһыны хаччыйыахпыт.

— 1982 сыл балаҕан ыйын 20 күнүгэр диэри фермаларга аһылык бөлөмнөрө кухнялары уонна сыахтары, ынах ыыр установкалары, хотоннор механизмнарын үлэҕэ бөлөм оҥоруохпут.

— совхозтар механизатордарын агрономическай курстарга үөрэтиини тэрийиэхпит. Бэйэбит испитиэн үлэлиир курстарга 40 тракториһы бөлөмнөхпит, профтехучилищелларга механизатор идэтигэр 10 кинии үөрэттэриэхпит, 40 тракторист, 10 шофер квалификацияларын I, II кылааска тиийэ үрдэтиэхпит.

— механизатордар үлэлиир усулуобуйаларын туспарыахпыт, культурнай, олох-дьаһах өттүнэн хаччыйыыны тэрийиэхпит, технига куттала суох буолуутун бырааблаларын тутуһууну хонтуруоллааһыны олохтуохпут. Рационализацияҕа уонна саҥаны айарга дьулуһан үлэлиэхпит. 1982 сылга рационализаторскай этиилэри олохтоох киллэриттэн 15 тыһыынча солкуобайдаах экономическай кэдьүүһү ылыахпыт;

— производствоҕа дэг-оҥол тахсыбатын туһугар эрдэттэн сэрэтэр үлэни ыытыахпыт. Объектарга баһаарынай өттүнэн куттал суох буолуутун хаачыйыахпыт, ол иннитэн объектарга барыларыгар баһаары утары оксуһар инвентардары ууруохпут.

Биһиги республика тыатын хаһаайыстыбатын механизатордарын барыларын 1982 сыллааҕы хонуу сааскы уонна сайыҥҥы үлэлэригэр тэрээһиннэхтии бөлөмнөнэргэ, ити кэмнэ технигы үрдүк кэдьүүстээхтии туһанарга, ССРС уонна Саха АССР тэриллибиттэрэ 60 сыллара уонна Саха сирэ Россия государствоытыгар киирбитэ 350 сыла туолуулларын ситиһиилээхтик көрсөргө социалистическайдыы куоталаһан үлэлиигэ ыҥырабыт.

(Социалистическай эбэһээтэлистибэ Амма оройуонун совхозтарын уонна «Госкомсельхозтехника» оройуоннааҕы холбоһуҥун механизатордарын уоһсай мунньахтарынан ылылынна).

Эйиги бу снимокка «Сельхозтехника» холбоһук эдэр рабочайын Николай Лебедеви көрөбүт. Бинигэ настаанньа Н. К. Эсенов салалтатынан тимир уһуҥар үөрэнэр. Бу лигэни үлэтигэр сыстан, боростуой өгөһүктартан игнибэт буолла.

П. Окоемнинов фотота.

Саха АССР Министрдэрин Советыгар

Саха АССР Министрдэрин Совета Амма оройуонун тыатын хаһаайыстыбатын механизатордара, техниканы өрөмүөннүүр рабочайдара уонна инженериэй-техническай үлэһиттэрэ 1982 сыллааҕы хонуу сааскы уонна сайыҥҥы үлэлэригэр туттуллуохтаах техниканы кэмнэр уонна үрдүк хаачыстыбалаахтык бөлөмнөһиҥнигэ ылыммыт социалистическай эбэһээтэлистибэлэрин биһирэтэ.

Саха АССР Министрдэрин Совета Тыа хаһаайыстыбатын министерствотын, «Госкомсельхозтехника» республикатаабы холбоһуҥун, райгорисполкомнары бу эбэһээтэлистибэни механизатордар уонна инженериэй-техническай үлэһиттэр ортолоругар киэҥник дьүүлэһиннин тэриллэриигэр итинэн сибээстээн уонна 1982 сыллааҕы хонуу үлэлэригэр үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэлэри ылыналларын хаччыйалларыгар эбэһиинэстээтэ.

Сүөһүгэ—элбэх эбии аһылыгы!

Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытааҕы отделениетын

СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ ЭБЭҺЭЭТЭЛИСТИБЭТЭ

Биһиги, Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытааҕы отделениетын рабочайдара уонна нэһилиэк общественноһа, общественнай сүөһүгэ эбии аһылыгы дэлэйдик бөлөмнөриргэ, онон быыылыгы күрдүк от аһылыгынан кырыымчык дьылга сүөһүнү сүтүгэ суох ыстатыыга, кинниттэн аҥы-үөлү ылыыны үрдэтиигэ тирэҕи үөскэтэргэ соруктанабыт.

Отделениеҕа кыстык ыйдарыгар 330 тонна дуллаҥы, Лена орус арыытыгар 100 тонна талаҕы быстаран кырбатар, 1,2 тонна күөл былыыгын хостуур, 4 тонна аһылык тобоҕун мунньар сорудах бэриллибита. Бэйэбит кыахпытын аҕыннан көрөн баран, барыта 400 тонна (былаанныммыттааҕар 70 тоннанан элбэх) дуллаҥы кырбатарга, онтон 260 тоннатын сана быстарарга үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэни ылынабыт.

Бу соруктутун ситиһиилээхтик толорор туһугар дуллаҥы уонна Лена арыыларыгар талаҕы бөлөмнөнэр звенолары тэрийтэлиэхпит, дуллаҥы чомохтоһуҥнэ итинэн таһыыта массабай субуотуннуктары тэрийтэлиэхпит, онон Н. С. Говоров дуллаҥы итиннэ талаҕы кырбатар агрегата тохтоло суох үөлэнэрин хаччыйыахпыт.

Итинник эбэһээтэлистибэни ылынан туран, оройуон сүөһүгэ эбии аһылыгы бөлөмнөнэр барыы звеноларын биһиги бу бачыммытын өйүүллэриигэр ыҥырабыт.

БИҺИРЭННЭ

ССКП райкомун бюроҕа кыстык ыйдарыгар общественнай сүөһүгэ эбии аһылыгы бөлөмнөһиҥнигэ ахсылар социалистическай эбэһээтэлистибэлэрин биһирэтэ уонна совхозтар директорларын, парткомнарын, профсоюз рабочкомнарын бу бачыммы кизинник өйөөһүү тэрийэллэригэр, миэстэҕэ эбии аһылыгы бөлөмнөһиҥнигэ быһаччы дьаһаллары ылалларыгар сорудахтаата. Тыа хаһаайыстыбатын управлениета, профсоюз райкома эбии аһылыгы бөлөмнөһиҥнигэ звенолары социалистическай куоталаһыыларын усулуобуйатын оторорго эбэһиинэстэниилэр.

ССРС уонна Саха АССР тэриллибиттэрэ 60 сылларын чиэһигэр 60 ударнай нэдиэлэлэр

Сылааҕыны—сэтиннии 10 күнүгэр

Оройуон кинэтин үлэһиттэрэ уон биирис пятилетка бастакы сылааҕы былааннарын сэтиннии 10 күнүгэр толорбуттарын туһунан ССКП райкомугар уонна райсовет исполкомугар рапортаатылар.

Сыл саҕаланыаҕыттан кинэнэн 508 тыһ. киэн хабыллан, үс, киллэрии былаана болдьоҕун быдан ааннэ толоруллуна.

Кинофикациттар ситиһиллибит чиэстэрэ, ССРС уонна Саха АССР тэриллибиттэрэ 60 сыллара туолуутун чиэһигэр баллэриллибит 60 ударнай нэдиэлэлэргэ оссо үрдүк көрдөрүүлэри ситиһэр иһин социалистическай куоталаһыыга нох ааспыт кинрэстилэр.

И. МАКСИМОВ.

Үксүлэрин—надбавкаҕа

Былаан быһыытынан быйыл Субуруускай аатынан совхоз 500 сүөһүнү государстваҕа туттарыахтааҕа. Оны 92 төбөнөн аһарда. 501 сүөһүнү надбавкаҕа биэрдэ. Ол иннитэн 284-дэ 60 бырыһыанныах надбавкаҕа турда, туттарыллыбыт сүөһү 94,6 бырыһыана үрдүк уойуулаах буолла.

Совхоз сүөһүнү туттарыыттан 190 тыһ. солкуобайдаах барсы ылла. Болтого отделениетын бастуунтара 240 сүөһү барыта үрдүк уойуулаах буолан надбавкаҕа барарын ситистилэр.

М. АНЕМПОДИСТОВА.

Сорудах аһарылыыта

Одьулуун отделениетын түөрт ыанньыксыттаах Куутэ Күөл фермата коллектива сыл устатыгар хас биирдии фуражнай ынахтан 1946 литр үүтү ыан сорудаҕын лаппа аһарда. Ити эбии аһылыгы дэлэйдик бөлөмнөрү сиэтиннэн ситиһиллиннэ.

«СО» корр.

Улэ Героюун чиэстээһин

Аастыт субуотаҕа Волгуур нэһилиэгин общественноһа биир дойдулаахтара аатырбыт сылгыһыт Социалистическай Үлэ Героя Р. И. Константиновы 85 саһын туолуутун үөрүүлээхтик бэлиэтээтэ.

Сельскай Культура дьиэтигэр буолбут элбэх киһилээх бизнэргэ Роман Иннокентьевич олоҕун, үлэтин туһунан дакылааты сельсовет исполкомун председателэ М. М. Диодоров оҥордо. Ол кэнниттэн эйилиэн общественнай тэриллэрэ, оройуон совхозтарын представителлэрэ Герой аадырыһыгар элбэх истиҥнэрэх тыллары аттилэр, эҕэрдэ суруктары туттардылар. Юбилеры Амма орто оскуолатын эдэр ленинецтэрэ эҕэрдэлээтилэр.

Героюу чиэстээһинигэ ССКП райкомун бастакы секретара И. П. Листиков уонна райсовет исполкомун председателэ М. Е. Пермяков кыттыыны ылыллар. Р. И. Константиновка ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун Почуоутунай грамотата туттарылынна.

Үөрүүлээх бичиэ уус-уран самодеятельность ыыттыылаахтарын концерынан түмүктээтэ.

БЭБИЭСКЭБЭ — СҮӨҺҮ КЫСТЫГЫН БОППУРУОСТАРА

Партийнай олох

Соторутааҕыта Эрилик Эристиин аатынан совхоз партийнай тэрилтэтин аһаҕас мунньаҕа буолла. Онно общественнай сүөһү кыстыгын тэрээһиниэхтин атаарыы уонна сүөһүттэн ыллыар бородууксуйаны үрдэтии соруктарын туһунан баппуруоска ССКП обкомун IV пленумун уонна ороһуоннаах партийнай-хаһаайыстыбаннай актив мунньаҕын уураахтарын олохтох киллэрии дьаһаллара дьүүллэһиллиннилэр.

Мунньахха, коммунистары сэргэ, совхоз орто сүһүөх салайар кадрдара, специалистар, производство бастыҥнара кыттыбыт ыллылар.

1981—1982 сс. кыстыкка совхоз партийнай тэрилтэтин иннигэр турар соруктар тустарынан дакылааты народнай депутаттар ороһуоннаах Советтарын исполкомун председателэ **М. Е. Пермяков** онордо.

Дакылаатчыт кыстыкка киириигэ совхозка улахан бытаарыылар, эпиизэ суох быһыылар тахсалларын түмүгэр элбэх сүөһү ырыгаммаабытын, бородууксуйаны ылыы тосту намтаабытын, 95 сүөһү коиньүнэн өлбүтүн бэлиэтээтэ.

Ордук дьиҥсиннэриллээх балаһыанньа Чаҥыр отделениетыгар (управляющай Н. К. Осипов, партийнай тэрилтэ секретаря Е. А. Флегонтов) үөскээбит. Үлэһит илии тийбэт диэн аатаан үс ыанньыксыт ыраах сорох күннэргэ ыаммакка турбуттар. Фермаларга котеллар үлэлээбэккэ кээнньөрбө, атын эбии аҥылык оҥоһуллубат. Итиэннэ охсуулардыгар 69 ынах өлбүт, сүөһү дьүүллэйиитэ холлуута тахса турар.

Хадаар отделениетыгар балаһыанньа эмиэ итиитэн ордуга суох. Куһаҕан көрүү-харайыы содулуттан 40 борооску туһата суох өлбүт. Билигин III, IV суортаах 70-та борооску баар. Үүтү государствоҕа атыылааһын былаана тохтор кутталлаах.

Итиитэн салгыы таб М. Е. Пермяков сүөһү аҥылыгын кичэллээхтин ороскуоттааһын, эбии аҥылыгы соҕотуоналаах боппуруостарыгар тохтоото. Аҥылын ресурсаларын чопчу былааннаан, хас биирдии ынахха төһө тиксэрин быһааран, ордук-хоһу ороскуоттаабакка кэмчилээн туһаныы ирдэнэр, диэтэ киин. Хас биирдии фермаҕа эбии аҥылыгы буһаран эрэ баран сүөһүгэ сиэтии олохтонуохтаах. Ол иһин кормокухнялар, эбии аҥылыгы бэлэмнии звенолар, уу баһар массыыналар тохтоло суох үлэлиллэрэ эрэйиллэр. Эбии аҥылык бары көрүүлэрин—дулваны, талах мээккэтин, күөл былыгын (сапрофелы), минеральнай брикеттэри, гидробону, ас тобоҕун—сүөһү бородууксуйаны биэриитин намтаппат тыына көдьүүстээхтик толору туһаныы соруга турар.

Совхозка билигин турутунан 300 ынах итиҥэс буоһатыллан иһэр. Ахсыннары, тохсунньу ыйдарга искусственнай сиэмэлээһиннэгэ 6 пуун аҥыллан 7 техник-осеменатор үлэлиэхтээх.

Сылгы итиитигэр дьыл эмиэ ыарахан буолара күүтүллэр. Онон итии кэми мүччү туппакка уба-ҕалары төрүүр биэлэртэн арааран сылгы быһа түһүүтүн таһаарыа суох тааһыт.

Сүөсүһүттэр ортолоругар политическай-итиэ, культурнай-сырдатар үлэ уота-нуоҕа суох ыытылларын. Кыһыл муннуктар көрдөрөн агитация саҥардыллыбаттар. Дьон үлэлиир усулуобуйалара саҥаа хоту тэриллибэт. Социалистическай куоталаһыы түмүгэ рабочайдарга тута тиэрдиллибэт буолан ким хайдах үлэлээн иһэрэ көстүбэт, онон куоталаһыы көдьүүһэ намчыйар.

Түмүгэр даныылаачыт ыйыллыбыт итиҥэстэри туоратыыга партийнай тэрилтэ, киин коммунистэрэ соруктарыгар тоҕоолоон тохтоото. Кыстык аҕыс ыйыгар сүөһүттэн бородууксуйаны ылыы сорудаҕа—хас биирдии фуражнай ынахтан 950 кг үүтү ылыы, борооскуну ортотунан 105 кг төлөһүтүү—булгуччу толоруллуохтаах.

Кэпсэтиигэ 13 киһи тыл этэ. Киниилэр сүрүннээн баар итиҥэстэри хайдах туоратарга, кыстыкка бэлиэтээмит кирбиилэри халбаҥа суох ылар иһин туту сиэрдэрэ саҥааларын атастастылар, кэккэ этиилэрэ киллэрдилэр.

Ветеринарнай үлэһит **И. С. Егоров:** «Эдэр сүөһү элбэхтик өлүүтүгэр совхозка саҥа үүтэй хотоннор суохтара биир сүрүн бириҥиинэн буолар, диэтэ.—Тымныы, сиистээх хотоннорго киирбит торбосуор өлүүлэрэ ордук үүс, саҥа төрөөбүт ыҥырэйдэр тымныйан ыалдьыылара элбэх. Оны совхоз салаттата тутуу боппуруоһун түргэнник уонна кэскилээхтик быһаарара уолдьаста.

Учуутал **И. Н. Тарабукин** сүөһү итиитин үлэтигэр быһаччы чэпчэтиллэри тэрийии кыаллыбатыттан, үлэ культурата намыһаҕыттан ыччаттар үлэлэтиллэр иһэн уурайыылара элбэхтин бэлиэтээтэ.

— Үлэһиттэри ой-саная өттүгэн итии ситэтэ суоҕуттан үлэ дьиссиплинэтин кэһии үүстүк тахсар,—диэтэ управляющай **М. Е. Васильев.**—Туспаах салайаччыларга уоппускалары биэрии хонтуруолламматтыттан дьыл эпиизэтээх кэмигэр үлэ сатарыйыыта тахсар, сүөһүттэн бородууксуйаны ылыы тосту намтыыр. Хайахсыт отделениета күүгүнү ыйдарга үүтү ыаһыҥна үрдүк көрдөрүүнү ситиһиэхтээҕин мүччү тутта. Ол эрээри, бу күннэргэ, кыстык ыйдарыгар үүтэйдии тэриэн хайахсыттар үрдэтиллибит социалистическай эбэһээтэлистибэни ылынан ороһуон сүөсүһүттэриэр ыҥырыы таһаардылар. Биһиги биир фуражнай ынахтан үүтү ылыыны 1020 кг, борооскуну орто төлөйүүтүн 110 кг тиэрдиэхтээхпит.

— Кыстык эпиизэтээх соруктарын толоруу, бэлиэтээмит кирбиилэри ылыы совхоз инженернэй-техническэй хааччыллыытын, фермалары механизациялаһынтан улахан тутулуктаах диэн саҕалыыр бэйэтин этиитин совхоз директора **С. И. Сергеев.**—Совхозка быйыл 920 сүөһү саҥа хотоннорго киирдэ. Бу ылымыт соруктарбытын толоруорбутуттан биллэр чэпчэтиилэри үөскэтэр. Уруккуттан биллэрин курдук, сүрүн болҕомтону социалистическай куоталаһыыны тэрийиигэ ууруохтаахпыт. Ол курдук, Хайахсыт отделениетын сүөсүһүттэрэ ороһуон үрдүнэн таһаарбыт ыҥырыылара биһиги ол-бохха эбэһиэхтээх. Совхозка бэлэмнэммит от былыырыыгыттааҕар 1336 тоннаннан аҕыйах, хаачыстыбата молтох. Ол иһин быйылгы кыстыкка сүөһүнү сөптөох аҥылыгынан хаччыйыыта ыраах сирдэртэн тиэйэр-таһар үлэбит олус элбэх. Ити туһугар механизатордар техниканы көдьүүстээхтик туһаарга охсуһуохтаахтар. Билигин 25 котел баарыттан 15-һэ эрэ үлэлиир.

Совхозка специалистар оруоллара намыһаҕын, киниилэр эпиизэтиэстэрин үрдэтиигэ салалта, чуолаан директор таб. Сергеев оттуттан көрүүлээхин, көрдөбүл молтоҕун туһунан урут даҕаны элбэх критическай этиилэр киирбиттэрэ. Хомойуох иһин, онтон баччаанга диэри сөптөох түргэн оҥоһуллар илик. Ол туһунан кылаабынай инженер А. Е. Кириллин, директоры хаһаайыстыбаннай часка солбуйаччы П. Б. Архипов саамай сөпкө этиилэр.

Түүнкэ ССКП райкомун бастакы секретара **И. П. Листиков** тыл этэ.

Кэлэрэ турар юбилейдары—Саха сирэ Россия государствотыгар киирбитэ 350 сылын, ССРС уонна Саха АССР тэриллибиттэрэ 60 сылларын ситиһиилэхтик көрсөрго ороһуон бары үлэһиттэрэ дьаныһан үлэлиллэр. Сүөһү аспыт кыстыгын тэрээһиниэхтик атааран ороһуон ССКП КК, ССРС Министрдэрин Советын, ПСБСКС уонна ЫБСЛКС КК Бочуотунай Грамотатын ылбыта. Ити наҕараада совхоз үлэһиттэрин иннини кыайыылларга көҕүлүүр, элбэхтэ эбэһиэхтээх.

Туох хаанык иннинэ, быйылгы кыстык ураты тыынан от аҥылык уопсай маассата аҕыйаҕа, хаачыстыбата молтөө буолар. Совхоз коммунистара бэйэлэрин тэрийэр уонна интэр үлэлэрин тордуттан туһсаран, чопчу дьаһаллары бэлиэтээн ылыныллыбыт эбэһээтэлистибэ халбаҥа суох туолуутун хаачыйыах таахтар.

В. РУФОВ,
хаһыат аналл. корр.

Лекционнай аудиторияны паспордааһын

Бүтүн Союзтаабы «Знание» общество быраабылыаннаатын VI пленуумун быһаарыытынан, быйыл сэтинньигэ — ахсынньы бастаны ангарыгар лекционнай аудиториялары паспордааһын ыытыллар. Паспордааһын лекционнай пропаганданы былаанныаһыны туһалыы уонна лекционнай үлэни салайыыга научнай төрүттү олохтоһуун быһыытынан барар. Итиэннэ сибээстэн лекционнай точкалар аны аудиториялар диэн аатаныахтара.

Лекционнай аудитории биир маҥнайгы сүһүөх тэрилтэҕэ хас да буолуон сөп. Холобур, райпотребкиин алпараакка, пекарняҕа, остолобуойга, эбэтэр нэһилиэктэргэ—агитзоналарга, фермаларга.

Паспордааһын лекционнай аудиториллары тэрийиитэн саҕаланар. Киниилэргэ нэһилиэннэри бүтүннүүтүн (үлэлэрин, үөрэхтэрин, политическай бэлэмнэрин учуутаан) хабыы ситиһиллиэхтээх. Ити лекционнай пропаганда дьоҥҥо тиийиитигэр көмөлөһүөхтээх. Аудитория бастаанныы составтаах буоларыгар лекциялары циклларынан аҕыйа, бу үлэ системаланыытыгар ыыбыы биэрэр.

Аудитория сүрүн уонна эбии аудитория диэнэргэ хайдар. Сүрүн аудиторияҕа коллектив бары үлэһиттэрэ хабыллаллар. Оттон эбии аудиториялаҕа бюджет предприятиетэ, тэрилтэ үлэһиттэрин категориилаан (активна, специалистарга, рабочайдарга тус-туспаҥ лекционнай үлэни тэрийии учуоттаабар. Бары аудиториялаҕа лекциялар циклларынан, лекторийдар, общественнай-политическай аҕыылар тэриллэллэр.

Хаанык аудиториялар тэриллиэхтэрин сөбүй?

Үлэһиттэр үлэлиир сирдэриэн, «Знание» общество маҥнайгы сүһүөх тэрилтэлэрэ суох сирдэргэ бу үлэни партийнай тэрилтэлэр ыыталлар. Маныаха лекциялар циклларын, лекторийдары, общественнай-политическай аҕыылары партийнай, комсомольскай, экономическай үөрэх системаларыгар чуталаһыы ситиһиллиэхтээх.

Оскуолаларга. Үөрэнээччилэргэ уойна учуутарга тус-туспа аудитория тэриллэр.

Дьон олорор сирдэриэн. Манна общественность советтара көмөлөһүөлөр. Киниилэр составтарыгар партия райкомун чилиэнэ (кандидата), олохтоох Советтар депутаттара, үлэ уонна сэриигэ ветераннара, шефтээх тэрилтэ представителэ, уо. д. а. киирэллэр. Советы партхом, партийнай тэрилтэ секретара салаалар. Аудитория сүрүн составыгар пэнилиэнньэ үлэлээбэт арангатын — пенсионердары уонна дьиэ хаһаайкаларын киэҥник тардыллыахтаах. Үгэс курдук, маныык аудиториялар агитзоналарга, ороһуон киинигэр микрорайоннар киинэригэр тэриллэллэр. Уопсай дьиэлэргэ, интернаттарга лекционнай аудиториялар эмиэ тэриллиэхтэрин сөп. Лекционнай аудитория 15 киһи баар буоллаҕына тэриллиэн сөп. Үөһэ өтө 100, онтон да элбэх киһиэхэ тиийэрэ көҥүлэнэр.

Аудиторияны паспордааһын иннинэ экземпляргa оҥоһуллар, онтон биирэ «Знание» общество ороһуоннаах тэрилтэтигэр түһэриллэр, иккиһэ тэрилтэҕэ бэйэтигэр хаалар.

Сыл ахсын күүн, политическай уонна экономическай үөрэҕи тэрийэр кэмигэ, лекционнай аудиториялаҕа үөрэх дьылын устата аҕыллыахтаах лекциялар былааннара оҥоһуллар. Онуоха сүрүннээн лекционнай үлэ тэриллиэхтээх көрүнэрин — лекциялар циклларын, общественнай-политическай аҕыылары, лекторийдары, тематическай бөчүөрдэри ыытыы чопчу былаанныахтаах.

Н. КЛАДКИН.
«Знание» общество ороһуоннаах тэрилтэтин бырабылыаннаатын эпиизэттиир секретара.

Москва анныгар улуу кыайыы 40 сылын көрсө

НУУЧЧА СИРИН КУЙАҒА УОННА АРСЕНАЛА

Москва анныгар немецкэй-фашистскай сэриилэри үлүгүрүтүү «чаҕылҕынныы» сэриигэ гитлеровскай былааныс түгиэрбитэ уонна германскай армия «ымайтарыгаһа суоҕун» туһунан дойдоҕу күдэҥнэтэ көтүппүтэ.

Столицаттан соҕуруу диэки остоохтэ улахан эпиэйиэнэн үлэһит Тула ҕуолбута. Фронт куорат ардыгар ыксатыгар кэлбиэ. Кыһыл Армияны кытары биэргэ Туланы заводтар итиннэ фабрикалар рабочайдара көмүскэспиттэрэ, туллаҥнар сооронаны бэлтэрээ ыйдыгар тупаттара. Фашистскай талабырдыыттар куораты кыайан ылбатахтара. Москваҕа тиэрдэр суолта остоох танковай үөрүн тохтоппут туллаҥнар хорсун быһыыларын дойду үрдүктүк сыаналаабыта. Куоракка Герой-куорат ааты биэрилиннибитэ.

Снимоктарга: Туладтан чугас «ежтар» туралларын; манна 1941 сылааҕы дьиэлэр суох этиллэр, обороналаны Тула рабочайдарын полката тупаата.

ЗСТА фотохрониката.

ССКП XXVI съезинин үүраахтарын — олоххо!

КУОТАЛАҢЫЫ СТРАНИЦАТА

Девизпит: ХААЛЫЫЛААҒА СУОХ ҮЛЭЛИИРГЭ!

ӨЛГӨМ ҮҮТ ИҺИН КУОТАЛАҢААЧЧЫЛАР

Фермалар

Бастаны колонкаҕа—сыл уон ыйыгар хас биирдии фуражнай ынахтан үүтү ыаҥын, иккискэ — ол иһигэр кыстык бастакы ыйыгар (кг)

ИККИ АҒАР ТЫҺЫЫНЧАЛААХТАР

Эрилик Эристиин аатынан совхозтан

«ЫБСЛКС 60 сыла»	2699	206

ИККИ ТЫҺЫЫНЧАЛААХТАР

Карл Маркс аатынан совхозтан

Булгуньах	1868	78
Хайыргас	1798	83
Үрэх Күөрэ	1891	106
Халбаныкы	1541	65

Эрилик Эристиин аатынан совхозтан

«Кэнчээри»	1723	131
Боҕомо	1797	89

БАЛТАРДА ТЫҺЫЫНЧАЛААХТАР

Карл Маркс аатынан совхозтан

Саппаас От	1498	64

Эрилик Эристиин аатынан совхозтан

«Сыркыс»	1891	84
«Молодежнай»	1872	124
«Маарыкчаан I»	1573	75

Субуруускай аатынан совхозтан

«Юность»	1636	81

«Чурапчы» совхозтан

«Эрчим»	2063	150
Ойбон Күөл	1266	81

Ыанньыксыттар

ҮС АҒАР ТЫҺЫЫНЧАЛААХТАР

Эрилик Эристиин аатынан совхозтан

Ксенофонтова Н. Н.	3657	221

«Чурапчы» совхозтан

Иванов М. И.	3692	287

ҮС ТЫҺЫЫНЧАЛААХТАР

Эрилик Эристиин аатынан совхозтан

Софронова А. В.	2204	161
Лукина Н. Д.	2255	129

Карл Маркс аатынан совхозтан

Лыткин А. М.	1533	57

Субуруускай аатынан совхозтан

Кропинкова М. Ф.	2490	133

ИККИ АҒАР ТЫҺЫЫНЧАЛААХТАР

Карл Маркс аатынан совхозтан

Мохначевская М. Н.	2688	123
Толстоухова А. Р.	2413	134
Дьячковская А. П.	2359	129
Егорова А. Г.	2228	118
Старостина М. Т.	2107	121
Капитонова З. Д.	2048	114
Карпова М. А.	2036	112
Капитонова М. Н.	1976	154
Дьячковская Р. Е.	1936	117
Григорьева У. Е.	1875	122
Артемьева Н. С.	1859	123
Гермогенова Е. И.	1751	124
Игнатьева М. Н.	1436	136

Эрилик Эристиин аатынан совхозтан

Осипова М. Е.	2751	164
Потапов П. А.	2773	185
Протасова А. Г.	2435	100
Назарова Е. С.	2151	140

Субуруускай аатынан совхозтан

Егорова Е. В.	2514	132
Павлова Е. А.	2401	114
Сергеева А. Л.	2312	118

«Чурапчы» совхозтан

Никитина А. В.	2471	178

КИМ ХАЙДАХ ҮЛЭЛЭЭТЭ

БАСТААН ИҺЭЛЛЭР

Үүт ыаҥыгар

Бастаны колонкаҕа—сыл уон ыйыгар хас биирдии фуражнай ынахтан үүтү ыаҥын, иккискэ—ол иһигэр кыстын бастакы ыйыгар (кг)

ЫАННЬЫКСЫТТАР

Карл Маркс аатынан совхозтан

Слепцов В. Ф.	2430	134
Мохначевская А. С.	2343	115
Сутакова А. С.	2514	93
Федорова А. В.	2225	156
Артемьева А. Н.	2016	129
Яковлева У. Х.	1974	138
Пермякова С. Н.	1865	91
Аммосова Т. М.	1920	66
Синцева Р. И.	1882	94
Синцева Л. Е.	1758	77
Местникова М. Н.	2224	100
Козлова Д. Г.	1736	102
Попова П. С.	1730	57

Эрилик Эристиин аатынан совхозтан

Филиппова М. Г.	2642	104
Софронова П. П.	1952	105
Адамов П. П.	2064	131
Кузьмина В. В.	1997	100
Кузьмина А. В.	1959	105
Синцева Д. П.	2222	79
Адамова Е. Е.	1908	107
Посельская Т. Г.	1936	48
Петрова Н. В.	1897	93
Григорьева В. Н.	1878	100
Иванова М. Н.	1819	83
Поисеева А. В.	1815	114
Кузьмина А. Н.	1805	100
Иннокентьева У. Е.	1774	124
Ксенофонтова Н. А.	1774	92
Никонова Е. И.	1766	88

Субуруускай аатынан совхозтан

Кривошапкина П. Ф.	1726	121

«Чурапчы» совхозтан

Макарова М. А.	2151	141
Григорьева Г. Г.	1879	131
Попова М. Н.	1875	140
Трофимова В. Д.	1730	131
Павлова Р. М.	1728	128

Борооску көрүүтүгэр

Бастакы колонкаҕа—суукнатааҕы орто эбиллии (гр), иккискэ—биир ыырэй алтыныыга эбиллиитэ (кг).

Субуруускай аатынан совхозтан

Николаева П. С.	845	25,3
Егорова Р. Н.	920	27,6
Мухин И. И.	833	25
Николаева Л. Д.	652	19,5

Карл Маркс аатынан совхозтан

Сорокоумова А. П.	1,006	30,2
Христофорова Н. П.	910	27,3
Попова А. С.	663	19,8
Решетникова Н. И.	641	18,8
Красильников И. Е.	616	18,5
Гоголева И. Д.	574	17
Лыткин В. М.	543	16,3

Эрилик Эристиин аатынан совхозтан

Кириллина М. Н.	620	38
Днодоров П. И.	580	28
Тарасова М. И.	760	26
Дыдаева Т. Г.	500	23
Синцева С. П.	758	20,4
Протодьяконов звенота	412	40

«Чурапчы» совхозтан

Дьячковскай И. П.	800	24
Захаров А. В.	798	23,9
Барашкова А. Д.	722	21,6

ХААЛЫЫЛААХТАР

Борооску көрүүтүгэр

Карл Маркс аатынан совхозтан

Яковлева С. Н.	143	4,2
Егорова Е. И.	161	4,8
Саввина В. Д.	156	4,7

Эрилик Эристиин аатынан совхозтан

Дьячковская М. В.	65	2
Тарасова А. П.	98	6,3
Никитин К. Н.	74	2,1

Субуруускай аатынан совхозтан

Захарова Л. Г.	94	2,9
Захарова А. Н.	73	2,3
Ершова Н. В.	109	3,4

Тыа хаһаайыстыбатын управленнета.

Кыстык туругун бэрэбиэркэлиибит

КЫРЫА КЫҺЫН КЫҺАРЫЙАН ТУРДАҒЫНА

Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдааҕы отделениетын хотонноро субу күннэргэ диэри аһаҕас көрүнэ туралларын: от киллэрэр түннүктэр, ааннар бүрүлла, хотоннор сыбахтара ситэриллэ иликтэр. Тыһыынчалаах хотонгго субаннар турар сирдэриттэр үөһэттэн түспүт тамнахтар муостаҕа тоҥон чоруһан сыталлар. Кыстык Күгдэ хотоно, куолутунан, ааллуурга устубут.

Фермалар ыбыыларыгар от саппааһырар ґына тиэллибэтэх, сүөһүнү сыарҕа үрдүттэн кэрэтэ аһатан олороллор. От төһө эмэ кэмчитин үрдүнэн ыаҥар ынахха күнүгэ 1,5 кг убаҕас көөнньөрбөттэн атын эбии аһылык бэриллибэт.

Ини итэҕэстэр уонна сорох дьоннор туустаах үлэлиигэр эҕэ-дэҕэ сыһыаннаһаалларын түмүгэр отделениеҕа сүөһү улаханнык быһа түспүт. Кыстыкка киирэн баран 2 бороску, 1 тиигэһэ көнньөрөн өлбүт, 13 бороску адыс молтох туруктаммыт. Сайын устата 30-ча сүөһүнү атахтара ыалдьыбыттаан бөлөрбүттэр, биэгин да үс улахан молтох туруктаах сүөһү баар. Биир ынах паратуба. Биир ынах паратуберкулезтаах, иккис төрөөбүтүн кэннэ кэнэҕэскэ ситэ ыраастаабатахтыттан дар унуох буолбуттар.

Ферма ыанньыксыттара туруктара молтөөн көстөн турарын үрдүнэн наардаан туруоларга, аннаммиэхэ көрөргө тиэтэй бэттэр. Сэттэ туруу үлэһит аҥыта, кэлэн оно роллорун күүтэн дьыл баччатыгар диэри аанньрбын да оҥостубатахтар.

Оттон ферма учуотчуга Беляева С. Г. ол күн ыыппыт 186 кг үүттэр кирдээҕиттэн төннөрүллүбүтүн туһунан кэпсээбитэ. Кини этэриттэн уонна бэрэбиэркэ да биэргэтэриттэн, бүтүн ферма үүтэ кирдээх буолара ыанньыксыттар кичэйэн үлэлээбэттэриттэн тахсар. Ити этии оруннаах. Кыстык Күгдэ хотонугар учуотчут Павлова А. М. рекордунан бэрэбиэркэлээбит түмүктэриттэн көрдөхө, хотон уунан алла сытар сиригэр үлэлиир ыанньыксыттар Сутакова А. С., Егорова А. Г.; Старостина М. В. ыабыт үүттэрэ кинилэрдээҕэр быдан кураанах муосталаах сиргэ үлэлэччилэр туттарбыт үүттэриилэрэр быдан ыраах эбит.

Общественнай сүөһүнү сылаас, тоҥойу кыстыгынан хаачыйыы, сүөһүттэн ылыллар бородуукуоттаны үрдэтии хас биирдии салайаччы, специалист, сүөсүһүт ыҥаммыытынан, дьулуурунан, сатабылынан эрэ ситиһиллиэхтээҕин умнуохха.

М. МИХАЙЛОВА,
хаһыат аналл. корр.

Иннки күөнгэ

М. К. Данилов идэтинэн учуутал. Кини тордуо сылын Эрилик Эристиин аатынан совхозка страховой агеннар 4-дээх биригээдэлэрин салайар. Билигин бэйэтэ Хадаар отделениетыгар агеннаныр. Соторутааҕыта Михаил Константиновичы көрсөн үлэ-хамнас туһунан кэпсиригэр көрдөспүппүт.

— Биһиги биригээдэбитигэр алтыабыт. Хоотоҕо нэйилиэгэр М. П. Захарова, М. Н. Адамова, Хайахсыына О. М. Кузьмина былааннарын мэлдьи аһары толороллор. Быйыл 64248 солкуобайдаах былаан тиэрдиллибитэ. Үйүс квартал түмүгүнэн социалистическай куоталаһыыга оройуонна бастаабыппыт. Ол элбэх сүүрүүнэн-көтүүнэн, дьоҥу ыытта нүннэтэ тиһигэ быстыбаттык ыытыллар үгүс ерүүттээх оббөтөр үлэнэн ситиһиллэр. Итиннэхэ биһиги ортобутугар хаалар, бытаарар ыһыа суох, барыа бэйэбит инни ардыбытыгар көрүүтүнэн ноҥтоохтуун үлэлиибит.

Страховка аравас көрүүгэр элбэх киһи бэйэлэрин баҕа өттүлэриэн инноллөр. Ол курдук, Хадаар нэйилиэгиттэн И. С. Егоров страховка алта көрүүгэр суруттарда, Хайахсыттан К. К. Поисеев эмиэ хас да көрүүгэ дуоҕабардаах. Страховка нэйилиэнньэ харчыны мунньуулуутун биир көрүүнэн буолар. Холобур, соторутааҕыта И. С. Иванов биир тыһыынча солкуобайы биирдэ уурдаран ылбыта, оттон К. К. Поисеев дьиэтин иала умайбытыгар 1050, С. Е. Эверстов илиитэ оҕоломмутугар 500, М. М. Родионов атаарын дэҥнээбитигэр 1050 солкуобай төлөммүтэ.

Соторутааҕыта Михаил Константинович Данилов ор сыллаах эҥкилэ суох үлэтин ыһын «Үлэ ветерана» медалынан наҕараадаламмыта.

Оныттаах үлэһит салайар биригээдэтэ пятилетка баастакы сылынааҕы былаанын болдьоҕун иннинэ толороро дьулуһар.

П. ОКОНЕШНИКОВ.

Сиэмэнка: М. К. Данилов (хаҥас) дьиэ хаһаайкатын И. Я. Сергеевнаны ыытары страховка дуоҕабарын түнэрсэр.

Автор фотота.

Ангола: СУОЛЛААҐЫ КЫРГЫҺЫЫ

Автоматы илиттэн арааччыны сылдьан саҥа олоҕу тутар чаҥчыкытэ суох. Ангола Народнай Республикатын (АНР) ирэтигэр дьэ итинник дьыҥа тиксэр. Бэйэтин тутулуга суох буолуутун аллараа сыллааҕыта ылбыт итии африканскай дойду норуота, португальскай колонизаторлардыттан айгыратыллыбыт хаһаайыстыбаны чэйдэтэр түһэрэри таһыман, Анголаны бэйэтэ талан ылбыт социализм төрүттэрин айыы суолуттан аккаастаннарарга сорунар САР итэҕэйэ кини күлүгэр турар империалистическай күүстэр агрессияларын тэтэрү охсорго күһаллэр.

АНР бэйэтэ кыайан гайдыа суоҕа, кини иҥи киҥини көлөҥүнээбэт обществотын тутар дьоҕура суох диэн буржуазнай пропаганда аан дойдуну сымыйанан итэҕэтэ сатыар. Ол эрээри бэйэтин революционнай авангардын — МФЛА — үлэ партиятын салалтатыттан ангольскай норуот иннин диэки эрдэлээхтик иҥэр. Бүгүн анголецтар национальнай экономиканы чолугэр түһэрэр иҥин охсуһууларын үлэ фронтуттан аатыыллар. Итти фронтка кырата суох кыайыылар ситиһилиннилэр. «Диаманг» уонна «Галф ойл» монополистическай колбоһуктары утары минеральнай баайыдуолу хонтуруоллуур иҥин охсуһуута эдэр ангольскай государство кыайыылаҕынан таҕыста. Бүгүн государство алмааһы хостуур промышленность акцияларын 77 бырыһыанын бас билэр. Небн хостуур компаниялар бэйэлэрин дохоттарын 68 бырыһыанын АНР-тар «бэлэхтиэргэ» тиийэллэр. АНР госсекторын ирэтигэр промышленнай производство бүтүнгүүтүн 60-тан тахса бырыһыана киирсэр.

Комментатор колонкалара

Ангола тыатын сиригэр кооперативтары тэрийтэлээһин үгэнизэн баара турар. Киниэлэргэ государство техниканан, уокурдуулардыкан, специалистарынан комолеһор. Ангола баайынайдарын ситиһиилэрэ ордук чуолкайдык «кофе иҥин охсуһуу» холбоһуктар кэстэр. Норуот былааһын өстөөхтөрө АНР итти сүрүн экспортнай культуратын 2300 плантацияларыттан 2000-тын урусхаллаабыттара уонна умаллыттара. Норуот былааһын сылларыгар олортон үксүлэрэ чолугэр түһэрилиннилэр. «Кофены тиҥэх туораҕа тиийэ хомуйуохпут» диэн девиизтээх норуот бүттүүнүн куоталаһыта эдэр республиканы бэйэтин тас эртиэнгэ эбэһээтэлистибэлэрин толорор уонна экономиканы ураты наадалаах валютаны ылар кыаҕы биэрдэ.

Аан дойду түҥүлгэтигэр Ангола авторитета бөҕөргүүр уонна үүнэр САР суоҕурааныларын уонна киирэ-тахса сытаһыныларын пахсыбакка туран, АНР расветскай сокуоҥунтын утары охсуһар Намибия патриотическай күүстэрин обвон, итти дойду иҥэриллэн туһугар корсун полициялар тутуһар. «Биһиэхэ, советскай дьоҥҥо, ангольскай норуот дьулуурун ийдэнэр уонна чугас» диэн этиллэр Л. И. Брежнев АНР тутулуга суох буолуута биллэриллибитэ алтыс сыла туолуутуттан ыыппыт эҕэрдэ сурутар. —Интернационализм уонна бэйэлэрин национальнай босхолонуулларын иҥин охсуһар норуоттары кытта бинир саҥааланыы принциптэригэр бэриниилээх Советскай Союз атын социалистическай дойдулары кытта биирдэ халбаҥа суох «Ангола Народнай Республикатын диэки буола туруоҕа».

С. КУЛИК.

ССТА ырытаачыта.

Аастыт баатынсаҕа ирдэнэ киин библиотекаҕа тэрийиллэн ТХССНЧИ сүөһү иитиитигэр отделын сэбиэдиссэйэ, тыа хаһаайыстыбатын наукатын кандидата Н. С. Пермяков. Саха АССР совхозтарыгар эн ылыллыы алгэтин фонуруостарыгар научнай-практическай конференцияны салайан ыытта. Онно тыа хаһаайыстыбатын специалистара сырыттылар.

СНИМОККА: наука кандидата Н. С. Пермяков.

П. Оконешников фотота.

Бинир дойдулаахтарбыт сулууспалыыллар

КЫРДЬАҐАС САЛЛААТ ҮӨРҮҮТЭ

УОН ОҔОНУ—түөрт кыһыы, алта уолу төрөппүт, улаханнарын хайыы-үйэ олох суолугар үөрэннэрбит Герой-ийэ Фекла Петровна Пестрякова, сурууга көрөет, бастаан хайдах эрэ дьиктиргии саҥаата. Маннык буочардаах, аатаах-суоллаах киһи киниилэргэ суруйан көрө илиҥ. Буолан баран киниилэр тэрдэс уоллара, Иван, сулууспалыыр чааһыттан. Ийэ сүрөҕэр туох-туох охсуллан аспатаҕа баарай?... Ол эрээри сурук бастаны тылларыттан ийэ соһуйбута аһан, долгуйбута намыраан барбыта.

«...Туаччылар сэриилэригэр сулууспалаабыт ранетнай, авиационнай, танковай, о.д.а. частарга сулууспалыыртан туох да итэҕэһэ суох бочуоттаах уонна ытык эбэһиинэһиэн буолар. Байыаннай туаччы сыралаах үлэтэ эмиэ Ийэ дойду обороналанар күүһүн-кудҕуйун салгыы ханатарга туһаайыллар.

Ити ытык уонна бочуоттаах эбэһиинэһин Эйиги уолгут комсомолец Иван Пестряков туйгунук толорор. Кини производственнай сорудаҕын куруутун аһарар, үлэтин саачыстыбата үрдүктүк сыаналанар. Ол да иҥин ССКП XXVI съеһин көрсө ылыммыт социалистическай эбэһээтэлистибэтин болдьоҕун иннинэ толорбута.

Туйгун туаччы-буойун XI пятилетка бастакы сылыгар бэйэтигэр чопчу үрдэтиллибит социалистическай эбэһээтэлистибэни ылыммыта, ол иҥигэр аттыгар хаалыылаҕа суох үлэлиргэ, коммунистическай үлэ ударнигын аатын ылар иҥин охсуһарга тылын биэрбитэ.

Түүн туаччы-буойун XI пятилетка бастакы сылыгар бэйэтигэр чопчу үрдэтиллибит социалистическай эбэһээтэлистибэни ылыммыта, ол иҥигэр аттыгар хаалыылаҕа суох үлэлиргэ, коммунистическай үлэ ударнигын аатын ылар иҥин охсуһарга тылын биэрбитэ.

Түүн туаччы-буойун XI пятилетка бастакы сылыгар бэйэтигэр чопчу үрдэтиллибит социалистическай эбэһээтэлистибэни ылыммыта, ол иҥигэр аттыгар хаалыылаҕа суох үлэлиргэ, коммунистическай үлэ ударнигын аатын ылар иҥин охсуһарга тылын биэрбитэ.

Түүн туаччы-буойун XI пятилетка бастакы сылыгар бэйэтигэр чопчу үрдэтиллибит социалистическай эбэһээтэлистибэни ылыммыта, ол иҥигэр аттыгар хаалыылаҕа суох үлэлиргэ, коммунистическай үлэ ударнигын аатын ылар иҥин охсуһарга тылын биэрбитэ.

Аҕа дойду Улуу сэриитин сылларыгар бойобуой суолу аспыт кырдьаҕас буойун И. В. Пестряков итинтэн олус үөрдэ. Оҕото Иван, орто оскуоланы бүтэрээт «Чурапчы» совхозка от оттоон күүйбутун, аатырар булчут Игнатьевы кытта күнү түүлэҕи сонордоспутун, ол иҥин сылга эмиэ хайдаҕ үрдүгэр сылдьыбытын өйдөөн кэлэр.

Ийэлэрэ сааһын туһаары боростуой үлэһитинэн сылдьан пенсияҕа тахсыбыта. Аҕалара, сэриитэн кэлэн, тулпут гвардиятын сүгэтин эмиэ бочуоттаах сыныйаланнаҕа тахсыар диэри илиттэн аараабатаҕа. Ити чиҥиннай, үтүө суобастаах үлэ эстафетата киниэхэ оголорутар бэриллибитэ ордук кэрэ, ураты үөрүүлээх.

Кырдьаҕас саллаат уонна Герой-ийэ быйыл өссө биир үөрүүлээх суругу туппуттара. Онно Туаччылар күннэригэр комсомолец Иван Пестряковка коммунистическай үлэ ударнигын аата биэриллибитин туһунан воинскай чаас командованиета биллэрбитэ.

Советскай Армия кэккэтигэр сулууспалыырга бэлэмнээн уолаттарга бу үтүө холобур.

П. СЕДАЛИЩЕВ.

ИтириктэҺиини утары—сорунуулаахтык!

АРЫГЫТТАН ЭМТЭППИТ БУОЛЛАХХЫТЫНА

Арыгыттан эмтэппит дьон уонна кини доҕотторо, аймахтара ханнык баарар испирдээх утахтан букатыннаахтык аккаастанар наалалааҕын билиэхтээхтэр. Эмтэммит киһи бинир да хаапыла арыгыны иҥиэ суохтаах.

Организм реактивноһа уларыйыбыт буолан, кэлиэ да истэххэ арыгыны иҥиэх баҕа хат көбүөн сөп. Маны таһыман, ити «суох моҕойу» тутустахха, кини кыра да дозата алкоголь организмҥа реакциятынан сабаламмыт густун уларыйыылларга эмтэрдэр кутталлаах.

Ыарыһах, кини аймахтара уонна билэр дьоно арыгыны утары эмтэнии сүрүн курсун кэннитэн ыарыы хатыланар кутала баарын ийдүөхтээхтэр. ИтиннэҺэ сорох усулуобуйалар дьайаллар. Бастаан туран, олох урукку сиэлитигэр, урукку үлэнэр миэстэҕэ тоннуу, урут биирдэ аһаабыт-сиэбит «доҕоттор» сабыдыалларыгар түбэһиэн эрдэхтэрэ. Арыгы костор ньургэ турар буоллаҕына, чиниин иҥиэх баҕа күүскэ киирэр. Ол иҥин эмтэммит киһи баарына бырааһыныыктааһын, дьиэҕэ арыгыны тутуу кутталлаах.

Эмтэнии сүрүн курсун барбыт киһилэхэ киниэхэ тогуруктуур дьон сабыдыаллара улахан. Холо-бур, ытыктыыр дьоно иҥэллэрэ төттөрү сабыдыаллаах.

Туох да улахан бириҥчиэтэ суох эбэтэр бэрт кыраттан саҥаата түһэр, уордайар, үлэлиир дьоҕура намыһах, ыарытыйар, аанньа утуйбат буоллаҕына, эмтэммит киһи иҥиэн баҕаран кэлиэн сөп.

Арыгыттан булгуччулаахтык аккаастаммыт киһи эбэтэр кини чугас дьоно нарколог-врач эмпит болдьоҕор куруун бэрэбиэркэлэтэллэрин умнуо суохтаахтар уонна кини эмтиитин ыытаанахтык тутуһуох тустаахтар. Ити ыарыы хатыланарыттан комүскэнэр сүрүн усулуобуйата буоларын ойдөҥүллүөхтээх.

В. ПОЛЯКОВ,
Е. БЕЗНОСЮК,
медицинскэй наука кандидаттара.
(Санитарнай — сырдатыы КНЧИ).

Эргиэн дьаарбаҥката

Кэнниин сылларга райпо бырабылыанньата ороҥуон киниигэр дьаарбаҥкаларын чаастатын тэрийэр. Эргиэн бу прогрессивнай ньыматынан туһанар маҕаһыыннар ахсааннара эбиллэн иҥэрэ кэрэхсэбиллээх.

Аастыт ыраах күннэргэ райпо бырабылыанньатын хонтуоратыгар алта эргиэн предприятиеларын маҕаһыыннара түмэн элбэх суумалаах тангаһы-сабы атылаан нэһилиэнньэ махталын ылыллар.

Дьаарбаҥкаҕа Мыҥдаабыттан Бэс уонна Кыстык Кугда маҕаһыыннарыттан продавец М. М. Егорова таһааран барыта 1900 солк. суумалааҕы эргинна. Эмиэ ити курдук, Хатылы, Болтоно, Чыаппара маҕаһыыннара элбэх табаары атылаатылар.

В. ИГНАТЬЕВ.

Үлэһиттэр суруктара

ЭМЧИТТЭРГЭ МАХТАЛ

Биһиги оҕобут Маша эмиэ ыалдьан кини балыыһа хирургическай отделениетыгар киллэриллибитэ.

Тута операциялыырга быһаарбыттара. Мунурдааҕа тэстабит буолан, операция улахан уустук уонна ыарахан этэ. Хирурдар Надежда Николаевна Кузьмина уонна Леонид Александрович Петров үлэлэригэр бэриниилээхтэриэн, билиилэриэн оҕобутун өлүүтэн быыһаатылар. Балыыһаҕа сытарыгар медсестралар Е. Ефремова, Н. Захарова түүннэри-күннэри эстигинэ бүөбэйдээбиттэрэ. Билигин оҕобут урукку-кутуйуу, уорэ-кото, VII кылаастаа үөрэнэ сылдьар.

Бары эмчиттэргэ үтүө сүрэхтэрин, кыһамныылаах үлэлэрин иҥин өйдөтүннүк махтанабыт.

Евдокия, Василий ДИОДОРОВТАР.

Хайахсыт.

Почтабыт хойутуур

Хоптоҕово сурунаал, хаһыат надиалаҕа биирдэ эрэ аҕалыллар. Онуоха эбии аны сибээс маннааҕы отделениетыгар кэлэн 1-2 хонор. Онон ааҕаачыларга сонуна сойон кэлэр.

Маныаха сибээс Хоптоҕотоохо отделениета (начальник Пименова Т. П.) боппуруоһу сөптөөхтүк туруорсан, хамсатыылаах дьаһалы ылларга тоҕо эрэ тиэтэйбэт. Бу хаһаакыга диэри салҕаныай?

Н. ЭВЕРСТОВ.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

«Саҥа олох» хаһыат редакциятын уонна ороҥуоннааҕы типография коллективтара үлэ ветерана

КРИВОШАПКИНА
Мария Владимировна

үйэ ыарахан ыарыыттан олбуутунан бокуонньун оголорутар, сиэннэригэр кутурбаннарын биллэрэллэр.

Таптыыр ийэбит, эбэбит

КРИВОШАПКИНА
Мария Владимировна

үйэ ыарахан ыарыыттан сэтинньи 14 күнүгэр олбуутунан, диринньик курутуйан туран, бокуонньук барыы аймахтарыгар, табаарыстарыгар ийитиннэрэбит.

Уолаттара, кийиттэрэ, сиэннэрэ.

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с. *Карл Маркс* уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор — 21-395, отделлар — *21-495*, уопсай — 21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3 168.
№ ЗАКАЗА 137.